

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA E APELIT E KOSOVËS
APELACIONI SUD KOSOVO – COURT OF APPEALS

Numri i lëndës: 2020:916618
Datë: 23.05.2023
Numri i dokumentit: 04313294

Ac.br.26/2019

APELACIONI SUD KOSOVA U PRIŠTINI, u veçu sastavljenom od sudija: Faton Ademi, predsednik veća, Gani Avdiu i Hidajete Gaši Alaj, članovi, sa stručnim saradnikom Biondinom Zeneli u parničnom predmetu tužioca V.N. iz sela B., Uroševac protiv tuženih B. J. iz S..., koji se zastupa po ovlašćenju od S.J., advokat iz Uroševca i Opštine Uroševac, koju zastupa po ovlašćenju S.V., predmet spora je utvrđivanje svojine, vrednost predmeta spora je 100.000,00 evra, odlučujući u vezi sa žalbom tužioca izjavljenom protiv presude Osnovnog suda u Uroševcu, P .br.240/14 od 01.10.2018. na nejavnoj sednici održanoj 12.05.2023. donosi ovo:

R E Š E N J E

USVAJA SE kao osnovana žalba tužioca V.N. iz sela B., Opština Uroševac, dok se presuda Osnovnog suda u Uroševcu, P.br.240/14 od 01.10.2018.godine, PREINAČUJE i predmet se vraća istom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepeni sud je pobijanom presudom P.br.240/14 od 01.10.2018.godine odlučio:

„I. ODBIJA SE u celini kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca V.N. iz sela B., Uroševac, podnet protiv tuženih B.J. iz S. i Opštine Uroševac, kojim je tražio UTVRĐIVANJE prava na svojину na katastarskoj parceli br. ... površine 1.033 m², sa kulturom pašnjak u mestu Plužna Zadruga" katastarska zona B.-Uroševac.

II. Svaka stranka snosi svoje troškove postupka"

Protiv ove presude, u predviđenom zakonskom roku, tužilja je izjavila žalbu, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, sa predlogom da se žalba usvoji kao osnovana, dok se prvostepena presuda prvo ukine i predmet vrati na ponovno razmatranje i odlučivanje.

Apelacioni sud, kao drugostepeni sud, nakon ocene žalbenih navoda u vezi sa pobijanom odlukom, u prilog odredbi člana 194. i 209. Zakona o parničnom postupku, nalazi da:

Žalba je osnovana.

Iz spisa predmeta se potvrđuje da je tužilac podneo tužbu od 08.04.2014.godine Osnovnom sudu u Uroševcu za utvrđivanje prava svojine, tačnije sa istim razlozima kao u tužbi.

Osnovni sud u Uroševcu je presudom C.br.240/14 od 01.10.2018.godine odbio tužbeni zahtev tužioca, definitivno, kao u dispozitivu ove presude.

U obrazloženju pobijane presude, Osnovni sud je istakao da je nakon analize i uvida u dokaze u predmetu došao do zaključka da treba odlučiti kao u dispozitivu presude. Prvostepeni sud je ocenio da tužilac ne može steći pravo svojine na osnovu pravnog posla - ugovora, iz razloga što isti nije zaključen kod nadležnog organa i potom se isti upisuje u katastarske knjige. Dalje u obrazloženju se ističe da je tužbeni zahtev tužioca po osnovu vlasničke dobiti na derivativan način da je njegov prethodnik kupio ovu parcelu od prvotuženog 1995. godine i da je u savesnom održaju preko 50 godina, ali je prvostepeni sud ocenio da se tužiocu ne može priznati pravo svojine na spornoj parceli iz razloga što pravni posao - ugovor kojim polaže pravo svojine nije overen kod nadležnih organa i kao posledica toga nije mogao biti overen kod nadležnih organa prijavljen u katastru za upis prava svojine. Po oceni Osnovnog suda, prvotuženi nije mogao na prethodnika tužioca preneti više prava nego što ih sam ima, odnosno nije mogao preneti pravo svojine samo ako je bio vlasnik

upisan u katastarski registar dok u izvedenim dokazima, odnosno istorijatu sporne parcele, vidi se da od 1983. godine pravo svojine nije upisano na prvotuženog, koji ga je potom ugovorom preneo na prethodnika tužioca.

Prvostepeni sud je, u pogledu pravnog osnova dobitne zastarelosti na koju se tužilac pozivao, ocenio da je na osnovu iskaza svedoka dokazano da je predak tužioca znao da se nastanjuje na tuđoj zemlji i da je stoga ne može se pozvati na ovu pravnu ustanovu, a takođe se ne može sticati pravo svojine na imovini društvene svojine, te da je prethodnik tužioca od početka znao da se na zemljištu preduzeća postavlja poljoprivredno dobro.

Odluka o troškovima postupka doneta je u skladu sa članom 450. ZPP-a.

Apelacioni sud Kosova ne prihvata ocenu i pravni zaključak prvostepenog suda kao pravilan i zakonit, iz razloga što je pobijanom presudom učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 182.2 tč. n) član 182 stav 1 u vezi sa članom 160 ZPP, činjenično stanje nije tačno i potpuno utvrđeno i materijalno pravo je pogrešno primenjeno.

Po oceni Apelacionog suda, presuda prvostepenog suda se prvobitno radi o bitnoj povredi odredaba parničnog postupka, odnosno člana 182. stav 1. i stav 2. tačka n), jer presuda ima nedostatke zbog kojih se ne može ispitati, dispozitiv presude je suprotan obrazloženju, takođe je dispozitiv presude nerazumljiv, protivrečan sam po sebi i navodima u obrazloženju presude, a navedeni razlozi su potpuno nejasni i protivrečni.

Dispozitiv pobijane presude kao takav nije potpun jer nije opisan obim i definicija predmetne parcele za koju se zahteva utvrđivanje svojine vlasništvu i koja je geodetskim veštačenjem identifikovana sa merama i granicama, takav dispozitiv takođe nije potpun.

Pobijena presuda je takođe u suprotnosti sa članom 160. stav 4. i 5. ZPP koji predviđa: „160.4 *Obrazloženje presude sadrži: zahteve stranaka, činjenice koje su iznele i dokaze koje su predložili, a koje od činjenica je dokazao, zašto i kako je te činjenice dokazao, i da ih je dokazao dokazima, koje je dokaze koristio i kako ih je ocenio. 160.5 Sud posebno ukazuje koje je odredbe materijalnog prava primenio prilikom odlučivanja o zahtevima stranaka. Sud se po potrebi izjašnjava i o stavovima stranaka o pravnom osnovu spora, kao i o njihovim predlozima i primedbama*”.

Sud u dokaznom postupku mora u potpunosti i pravično dokazati činjenično stanje, što je u konkretnom slučaju prvostepeni sud propustio da uradi, jer je izdato geodetsko veštačenje koje odražava činjenično stanje na terenu i pravno stanje u katastru, ali nije razjašnjena činjenica da je presuda na osnovu koje je licu J.M. i J.B. overen zakonski izveštaj za promenu svojine i prethodnik drugotuženog obavezan da vrati svojinu i posed, šta se dalje dešavalo, da li je bilo žalbe na ovo rešenje, da li postoji zahtev za registraciju jer ako postoje dokazi da žalba postoji a ona nije rešena,

onda se sadašnji postupak ne može nastaviti jer mora sačekati epilog prethodnog postupka čekati kao prethodno pitanje. Dakle, to je dokaz u spisu predmeta koji je vođen kao takav, ali nema informacija šta se desilo sa tom presudom. Sud je bio dužan da se obrati sudskoj arhivi, ali ako ova nema podataka, onda od gradske arhive da traži podatke o konkretnom slučaju, jer se radi o stanju koje je ostalo na čekanju, a sud je u nedostatku saznanja, presudio sa pretpostavkama, dok su predmetni dokazi od posebnog značaja u odnosu na glavno pitanje u ovom postupku.

Sud, ali ni drugotuženi, nema mogućnost da se pozove na zastarelost zahteva za upis svojine po predmetnoj presudi, ne znajući šta je dalje bilo, pa se rokovi primenjuju i računaju u zahtevima koji su jasni u pogledu statusa predmeta i kada postoji saznanje da postupak nije nastavljen a ne kada nema podataka u vezi sa predmetnom presudom.

Prvostepeni sud je pobijanom presudom odbio tužbeni zahtev tužioca protiv tuženog i tužbeni zahtev tuženog prema tužiocu, ali nije dao dovoljno razloga u odnosu na svaki od njih, navedeni razlozi su nepotpuni i dokazno nepotkrepljeni. Besmisleno je i neodrživo odbijati tužbeni zahtev tuženog zbog nepostojanja pravnog interesa, a da se ne dokaže činjenica da su nepokretnosti koje su sada predmet katastra promenjene ukidanjem presude u postupku po zahtevu za ponavljanje postupka, odnosno stanje u pogledu identifikacije vlasnika, isto je kao i pre ukidanja. Nedostatak pravnog interesa se mora dokazati na osnovu činjenica i dokaza, a ne na osnovu nagađanja, jer ako je imovina bivšeg prethodnika tuženog prenet na tužioca i upisana na ime tužioca, ako nije vraćen na ime pretka tuženih, kako je onda moguće da tuženi nema pravni interes. Postoji i žalbeni navod da je, s obzirom na to da je protiv tužbu odobrio isti sud, sada sud došao do zaključka da je isti trebalo odbaciti zbog nepostojanja pravnog interesa, ali da je nakon okončanja suđenja, odbijen je ali u odsustvu ovog pravnog interesa.

Pobijana presuda je doneta uz nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, budući da sud nije utvrdio činjenicu da je u slučaju ukidanja predmeta po zahtevu za ponavljanje postupka došlo do vraćanja imena prethodnika tužioca u katastru kao vlasnika ili je ime tužioca i dalje ostavljeno kao vlasnik, jer ako ime tužioca ostane kao vlasnik, tužba tužioca za utvrđivanje imovine mogao bi se odbaciti zbog nepostojanja pravnog interesa u tužbi za utvrđivanje dok u suprotnom bi inače se nakon utvrđivanja mogao ceniti pravni interes tuženog prema tužiocu u odnosu na njegovu tužbu.

U ostalim delovima pobijene presude u vezi sa tužbom tužioca više je opisna u pogledu navoda i radnji stranaka, nedostaje deo analize i utvrđivanja činjenica kakav bi trebalo da ima, a to u nedostatku utvrđivanja činjenica sa konkretnim dokazima i analizom dokaza, odvajanjem onih kojima je poklonjena vera na one kojima nije poklonjena vera i njihova relevantnost u međusobnoj i zakonskoj normi, kao takva nije stabilna, pravična i nepotpuna je.

Kao posledica napred utvrđenih povreda koje se odnose i na povrede odredaba postupka, nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, materijalno pravo nije pravilno primenjeno, kao u slučaju tužbe, a takođe i protivtužbe.

U novom postupku, Osnovni sud mora otkloniti nedostatke i povrede koje je utvrdio ovaj sud, na pravičan i potpun način utvrditi činjenično stanje, zatražiti podatke od katastarske službe da li je

postojao zahtev za upis prava po presudi iz 1995. godine da se od sudske arhive zahtevaju podaci o predmetu P.br.278/94 (C.br.278/94), ukoliko nema podataka da se traže podaci o predmetu od gradske arhive u vezi predmeta P.br.278/94 (C.nr.278/94), da se zahteva ortofoto snimak predmetne imovine da se proceni sa kog mesta su se nalazili objekti, da li je bilo promena tokom godina i kako su korišćeni i u zavisnosti od nalaza, ukoliko postoji potreba za prekidom postupka razmotriti takvu mogućnost, ako ne, nastaviti dalje gde nakon potpunog i tačnog utvrđivanja činjeničnog stanja odlučiti, a u slučaju sastavljanja presude postupiti u skladu sa zakonskom odredbom iz člana 160. ZPP-a.

Iz navedenog, a u prilog odredbi člana 194. i 195. stav 1. tačka (c) ZPP-a, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

APELACIONI SUD KOSOVA U PRIŠTINI

Ac.br.26/2019, od 12.05.2023

Predsednik veća
Faton Ademi d.v

Prevod: Amira Bajramović